

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéréseinek visszautasítását
vagy megőrsítését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A keresztényszociálisták bécsi veresége.

(—a.) Az osztrák választásoknak nagy eseménye a parlament legerősebb pártjának, a keresztényszociálistáknak bécsi nagy veresége volt. Mindenki tisztában volt azzal, hogy Lueger elvesztése pótolhatatlan veszteség pártjára. Luegernek olyan kivételesen nagy szervező és agitációs ereje volt, hogy azt többen egyesülve sem pótolhatták volna. A törpe epigonok pedig, ahelyett, hogy egyesültek, törekedtek volna minden erejükkel összetartani a pártot, — egymás ellen fordultak s a minden pártban előforduló visszaélések leleplezésével megrendítették a választók bizalmát.

Ezekből előrelátható volt, hogy a párt a választásokon nem fogja megállni helyét. De hogy ekkora vereség érje, hogy bécsi mandátumainak csak jelentéktelen romját, alig egy nyolcadrészét tudja megmenteni és hogy emellett elveszítse összes vezéreit: Neumayer főpolgármestert, Weisskirchner minisztert, Patai házelnököt, Gessmann exminisztert stb. ezt senki sem gondolta volna.

E nagy veszteség okait fürkészve a már elsoroltakon kívül sokan rámutatnak arra, hogy a párt az utóbbi időben

elhanyagolta sajtóját, amely tényleg dekadenciát mutat s ennek kétségkívül volt is befolyása a bécsi bukásra. De beavatott forrásból arról értesülünk, hogy a párt bécsi bukásának legfőbb oka Weisskirchner miniszter eljárásában keresendő. Mint ismeretes dolog, hogy az elhunyt pártvezérnek Luegernek az volt a végakarata, hogy halála után a polgármesterséget és a párt vezetését Weisskirchner vegye át, ki Lueger oldala mellett nőtt fel s teljesen be volt avatva terveibe.

Weisskirchner azonban már akkor miniszter volt és úgy látszik ambíciója még ezzel sem érte be, valószínűleg a miniszterelnöki szék lebegett előtte s nem volt benne annyi lelki erő, hogy a miniszteri bársonyszéket felcserélte volna a polgármesteri méltósággal és a pártvezéri kötelességek teljesítésével. Pedig Lueger példájából láthatta volna, hogy érdemes fáradni a bécsi nép jólétéért és mint politikai tudhatta volna, hogy a miniszteri bársonyszékek a párt erősségén nyugodnak biztosan. Most ime már ugyanis meg kell válnia a bársonyszéktől, hir szerint már be is nyújtotta lemondását.

A keresztényszociálisták bécsi bukása tagadhatatlanul igen nagy esemény, de ez még korántsem jelenti azt, amiről a liberális lapok beszélnek, mintha ezzel

teljesen tönkre lenne téve a párt. Tizenhat mandátumot elvesztettek ugyan, de még most is 73-an vannak s második pártját képezik a Reichsrathnak. A kormányt támogató pártok most még nagyobb többséggel rendelkeznek, mint az előtt.

A keresztényszociálista párt még nem foglalkozhatott az új helyzettel. S ezért korai az a kombináció, hogy kiválik a többségből. Természetesen nehezebb lesz ott a helyzete, mert a többségnek most már nem ők képezik a legnagyobb pártját, hanem a német szabadelvűek, kik öttel több mandátum felett rendelkeznek. De ha ellenzékbe mennek, akkor az osztrák helyzet teljesen felborul, mert ezzel munkaképtelenné válnék az új parlament.

A keresztényszociálisták veresége tulajdonképpen nem a parlamentben okoz nagy változást, hanem a császárvárosban, melynek másfél évtizeden át urai voltak, Lueger szervező talentuma rendbe is hozta annak minden baját, most pedig elfordul tőlük Bécs népe s helyükbe szociálisták és szabadelvűek ülnek. A bécsi városházán ugyan ma még a keresztényszociálistáké a kétharmad többség, de a legközelebbi választás könnyen hasonló vereséget hozhat rájuk a városházán is.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A játék következményei.

— Mabel, ez veszedelmes játék.
Ezt a megjegyzést Peyton Ada nem először tette Mabelhez, de ma különösen hangszorította azt. Barátnője, lady Mabel gyönyörű szemei előtt halomra heverték az áldozatok: a férfiszívek. Még egy királyi tenség is a lábai előtt feküdt s lady Mabel mosolygott mindannyi fölött. Csak az egy Jack Liddon maradt olyan közönyös, hogy Mabel kételkedni kezdett szépségének mindenhatóságában. Mikor először jutott erre a meggyőződésre, nem értette a dolgot. Később már bosszankodni kezdett miatta. Végül érdekesnek találta Jackot. És ekkor elhatározta, hogy Jacknak meg kell adnia magát kegyelemre s ezt meg is mondta barátjának, Adának. Erre tette Ada a fenti kijelentést.

— Igazán bizonyos vagy felőle, hogy akarod ezt az embert? — kérdezte ismét Ada.
— De lady Mabel azt felelte, hogy ennek a kérdésnek semmi köze sincsen az ő csatanyelési vágyához.

— Annál rosszabb reád nézve, ez veszé-

lyes játék, kedvesem — ismételte Ada. — Es a te helyeden nyugton hagynám ezt az embert.

De Mabel nevetett rajta. Később a márkiné, a lady Mabel anyja is szemrehányásokat tett Mabelnek a flirt miatt, de Mabel reá sem hallgatott. Es ezalatt Jack Liddon még mindig tartotta magát. Csak az asoiti bál bizonyult végzetesnek reá nézve. Kapitálása ekkor teljes volt. Es soha még ember annyira szerelmes nem volt Mabelbe, mint Jack Liddon.

Természetesen visszautasították. De azért még mindig horgon tartotta őt Mabel, mint valami nyomorult kis gilisztát, mert hiszen nagyon sok időbe került, míg megfoghatta. De különben is Jack egészen oda volt s elhatározta, hogy kitarással szerzi meg magának a Mabel szívét. Így hát lady Mabel teljesen megboszulta önmagát felette.

A többiek szánni kezdték Jacket. S végül Ada is, a legkezdetlegesebb emberbaráti érzelmek nevében, kénytelen volt közbenjárni a szegény Jack érdekében. Maga elé hívatta őt s okosan igyekezett beszélni a fejével, Jack pedig önmegadással hajtotta le ezt a testrészt s halak szólt:

— Igaza van miss Ada s én nagyon háls vagyok kegyed iránt. Igen, legjobb lesz, ha egy időre elmegyek erről a vidékről. Causton

Novaja Zemlya felé vitorlázik s tegnap hitt, hogy vele menjek. Elfogadom az ajánlatát.

Lady Mabel, mikor értesült a dologról, vállat vont s szólt:

— Akkor hát egy darabig nem fogjuk látni. Egész megkönnyebbülés lesz!

De azért kételkedett abban, hogy Jack igazán elutazik. Mikor pedig ez tényleg megtörtént, bosszankodott miatta titokban.

— Persze ez azért van, hogy megmutassa, mennyire mindegy neki, hogy én visszautasítottam — szólt Adához.

— Tévedsz — felelte Ada.

— Hogyan? Mondd meg nekem.

— Nem, azt nem fogom tenni.

Es nem is tette s ez végtelenül bosszantotta Mabelt. Es lassanként nélkülözni kezdte Jacket. Igaz, — mondta önmagának — hogy utolsó időben már rettenetesen terhére volt. De valahogy ezt a hazugságot még önmaga sem hitte el.

Augusztust és szeptembert a kontinensen töltötte Mabel, semmi különös dolog nem adta magát elő ezalatt. Hazafelé menet, Osztdében találkozott Adával. Egyszeriben azt kérdezte tőle:

— Most már megmondhatnád, mért ment el Jack oly hirtelen?

Telefon 8.

Gyümölcs-szállításhoz való **kosarakat** nagyban és kicsinyben, **friss töltésű** mindennemű **gyógy- és ásványvizeket** csakis

JANKY ANTAL
utódánál **szerezhet be.**
Telefon 8.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 20.

Kabos Ferenc alelnök fél 11 órakor nyitja meg az ülést.

Napirend előtt felolvassák az interpellációs könyvet, melybe Szabó István (nagyatádi) jegyzett be interpellációt a Belvár megyében levő nagytszámicai bevándorolt róm. kath. magyaroknak azon kívánsága tárgyában, hogy engedjék meg nekik az istentiszteletnek magyar nyelven való megtartása.

Szmreosnyí György kéri, hogy Beszkid Antal mentelmi jogának megsértése tárgyában bejegyzett interpellációját a mentelmi bizottság jelentéstétele után mondhasssa el.

A Ház megadja az engedelmet.

Elnök: Az interpellációkra fél 3 órakor tér át a Ház.

Ezután folytatták

az igazságügytitárosa

költségvetésének tárgyalását.

Bánár Béla: Általánosságban bírálja a javaslatot. A részletnél a bírák státuszrendezésénél szükségesnek tartaná az automatikus előléptetést. Az ügyvédképzés reformjánál kéri a minisztert, hogy ne engedje a kérdést a napirendről lekerülni mindaddig, míg a kérdésben nem sikerül majd megoldást találni.

Az ügyvédi rendtartás sürgős reformjára hívja fel a miniszter figyelmét. Ismertei az esküdtzéki intézményt, mely nálunk nem vált be. Kérde, hogy mi ennek az oka? Sürgeti a polgári törvénykönyv reformjának megalkotását. Szól azután a jegyzőikar, majd a kezelőtisztek és díjnokok helyzetéről. A javaslat mutat e tekintetben már haladást ezen segédtestek anyagi helyzetének javítása tekintetében, de ő még ennél is fokozottabb segítséget kér részükre.

A büntető novelláról szólván, mely 1911 január havában lépett életbe, annak a nézetének ad kifejezést, hogy az a gyakorlati életben nem érte el a kívánt eredményt. Oka ennek pedig az, hogy a patronatusi intézményeink nem tökéletesek. Bírálja még javító nevelésünket. Szükségesnek tartaná e tekintetben a decentralizált javító intézetek helyett, egy egységes, központi javító intézet felállítását. Bizva a miniszter jóakaratu szándákában, mely lehetővé

fogja tenni a szükséges reformok megalkotását, elfogadja a javaslatot.

Lengyel Zoltán: Utal arra, hogy a Bach korszakból mily botrányos maradványok csúfítják el az igazságszolgáltatást. Különösen a telekkönyvi ügyekben minden úgy van, amint azt a Bach korszakban megcsinálták, Erdélyben pedig míg az osztrák polgári törvénykönyv van érvényben. amit a Bach korszakban nem csináltak meg, az még ma — negyven év után — is félbe van hagyva. (Ugy van!) Ezeket a dolgokat mielőbb rendbe kell hozni. Különösen azt a sok-sok csodabogarat melyet a telekkönyvvel látnak, kell eltüntetni. Ilyen állapot például az is, hogy Erdélyben egyes falvak románul, többben meg egyáltalában nincsenek telekkönyvezve. A pornográfia, a biztosítás, az uzsora, a kuriai bírások terén is szármalmas az igazságszolgáltatásunk. Ezeknek a bajoknak orvoslását nem szabad tovább halogatnunk. A szövetkezeti uzsora ellen rendeleti, novelláris úton kell eljárni, mert az mégis csak furcsa, hogy ha valaki uzsoráskodik azt megbüntetik, de azt, aki a szövetkezeti alapszabályok mögé bujva ugyanazt cselekszi, csak törvényes látszat mellett ugyanazt cselekszi, azt futni hagyják. Sőt, ha valaki ilyen szövetkezetet alapít, még arra is kilátása van, hogy 10 év múlva udvari tanácsos lesz. (Derűtség.) Intézkedést kér a külföldi biztosítótársaságok beözönlése ellen, mert ezek egy szép napon összeszedik sátorfájukat és elviszik haza az itt kezelt biztosítási befizetett díjakat.

Hock János: Én már 20 év előtt interpelláltam e miatt!

Széke Ferenc igazságügyminiszter: Ezért nem lehet engem felelőségre vonni!

Hock János: De javítani azért lehet az ilyen állapotokon!

Lengyel Zoltán: Valósággal ázsiai állapot, hogy nem követelik be ezektől a külföldi biztosítótársaságtól az évi mérleget. A biztosító-társaságok gazdálkodását lehetetlen ily módon ellenőrizni. Határozati javaslatot nyújt be, hogy utasítsák a kormány egy biztosítótársaságok reformjáról szóló törvényjavaslat benyújtására. Hasonlóan kéri az uzsora törvény szigorításáról szóló törvényjavaslat benyújtását.

Fontosnak tartja a biztosító társaságok megreformálását azért is, mert lehetetlen állapot, hogy nálunk bárki is törke nélkül biztosító társaságokat létesíthessen.

Ismerteti ezután a választási visszaéléseket

a kuriai bírások kapcsán. Rettenetes anomália az, hogy a nép szabadakaratóból választott képviselőt, a választás után a petíciók során meghurcolják. A Kuria munkáját is súlyosan terheli.

A petíció kétségtelenül jó üzlet és én el tudom képzelni azt is, hogy esetleg részvénytársaság alakul majd a megpeticionált képviselők kihasználására, mert a megpeticionált képviselő szívesen fizeti majd a peticionálás költségei dupláját is, csak hogy megszabaduljon a vele járó egyéb kellemetlenségektől. Ennek meggátolására csak a választójog reformja a helyes orvosság. A javaslatot nem fogadja el.

Elnök ezután 10 percre felfüggesztette az ülést.

Szünet után

Berzeviczy Albert veszi át az elnöklést.

Almássy László: A bírák túlterhelését kifogásolja, megemlítvén, hogy a bíró többek között telekkönyvi végzéseket is hoz, amit aztán a telekkönyvvezető bírál felül. Ha ez így van, akkor a telekkönyvvezető maga is meghozhatná a végzéseket. A polgári rendtartás ellen nem lehet kifogást emelni, ellenben annál több kifogás alá esik gyorsaság tekintetében a végrehajtási eljárás. Ismerteti, különösen a telekkönyvi ingatlan végrehajtás és árverési eljárás hiányait és kéri a minisztert a bajok orvoslására. Áttérve a büntetőtörvénykönyvre, azt mondja, hogy büntetőtörvényeink fedik a gyakorlati, a modern élet szükségleteit. Egyes kérdésekben, például a btk. 346 ik §-ában van reformálni való, de bírói karunk, mely nem nézi pusztán a rideg betűket a törvényben, talál mindig módot a törvény szellemét és dialóira juttatni.

Kéri még a bírósági jegyzők és segédzsemlényzet helyzetének javítását. Sürgeti a pereskedés olcsóbbá tételét, a váltó eljárásnál az óvásnak eltörlését, illetve megszüntetését. A javaslatot különben elfogadja.

Sághy Gyula sürgeti a budapesti kuria és táblabírák lakkbér rendezését.

Baross Gyula az örökösödési jog reformját sürgeti.

Szabó István a szlavoniai magyar katolikuskokat ért sérelem tárgyában interpellált.

Az ülés 3 órakor ért véget.

De Ada a fejét rázta.

— Azt hiszed, hogy visszatér?

— A legtöbb ember vissza szokott jönni a szülőföldjére. Talán ő is visszatér s egy kis feleséget hoz magával.

De Jacket nem látta senki. Es a hajóról, a melyen elindult, furcsa hírek jöttek. Azt beszélték, hogy odaveszett. Mabel felsóhajtott:

— Szegény Liddon Jack, igazán jó fiú volt. Es más sorsot érdemelt volna, mint hogy megfagyjon!

— Az a te hibád, Mabel — szólt Ada.

— De hiszen ő saját jószántából ment el, — mondá Mabel panaszosan — én nem vagyok oka semminek.

Ebben az időben nagyon levert és nagyon szomorú volt. De azért eljárógatott az ebédre, vacsorákra. Egy ilyen nagy ebédnél kérdezte tőle asztalszomszédja:

— Hallotta, hogy a Causton-expedíció mégis sértetlenül maradt? A hajójuk jég-hegyek közé került s kénytelenek voltak mentőcsónakon menekülni. Szerencsére egy orosz expedíció felszedte őket, mikor már csaknem halálra fagytak. Nemsokára visszajönnek hazájukba.

— Mind megmenekültek? — kérdezte Mabel aggodalmasan.

— Mind egy szálig. Szerencsére. Kár lett volna érettek, derék fiúk voltak mindannyian.

Októberben Mabel Skóciában volt s onnan tíz mérföldnyire volt a Jack kastélya. A

barones, akinél Mabel látogatásban volt az anyjával, egy bált adott, amelyre Jacket is meghívta. S Mabel remélte, hogy most találkozhatik vele, de Jack az utolsó percben lemondott. A márkiné különösen haragudott Mabelre, mert egyik fényes házassági ajánlatot a másik után utasította vissza. S közben egyre azt kérdezte Adától:

— Miért nem látni sehol Jack Liddon urat?

— Talán beleszeretett valami orosz leányba.

— Ada, kérlek, ne kinozz! Próbáld meg összehozni velem, ki akarom magamat menteni előtte akkori eljárásomért.

— Már megpróbáltam, édesem. Ő nem akar veled találkozni. Tisztelt istennői voltodat. Különbösen is tudod: on ne badine pas avec l'amour.

Egy este Mabelnek segítségére jött a kőd. A csunya, fekete és mégis százsorosan áldott londoni kőd. Valami bábra voltak hivatalosak s Mabel kissé elkésett a toalettjével. Mikor a kocsi elindította a lovakat, még lehetett látni valamit, de aztán még a lámpák sugarait is beszívta, magába ömlesztette a nedves és terjedős, párás levegő, úgy hogy a lovak nem mentek tovább egy tapodtat sem s reszkető idegekkel álltak meg egy helyben.

A márkiné rászólt a kocsisra, hogy menjek tovább, de az hiába ütötte a lovakat, nem mozdultak. Mabel izgatottan szállt ki a kocsiból s e közben csaknem elgázolta egy másik kocsi, mely közvetlen az övék mellett

hajtott el lépésben. A kocsiban két égő szivart látott s e mögött két férfiarcot. A férfiak leugrottak s a közvetlen közelből Mabel ráismert Jack Liddonra. A szíve hangosan megdobbant.

Jack Liddon aztán megfogta a lovak gyeplőjét és lépésben vezette rendeltetési helyéig. A márkiné hálából meghívta őt másnap lunchre magához, s Jack már nem tudott kitérni előle.

Természetesen Ada is hivatalos volt a lunchre, de hiába próbálta meg összehozni a két fiatal teremtést. Jack makacs volt és nem akarta magát több kosárnak kitenni. Végre talált valami ürügyet Ada, hogy magukra hagyja őket a nagy pálmaházban.

Jack azonnal felállt helyéről s órájára nézve kijelentette, hogy mennie kell. Előbb azonban megtalálja Ada kisasszonyt, vagy a márkinét . . .

— Nincs szükségem egyikre sem — szólt Mabel, s egyszerre felzokogott. — Maga mindig olyan rosszul bánik én velem. Es mindig félreért engemet, hogy egészen nyomorult vagyok már immáron.

— Igazán, nagyon sajnálom — dadogta Jack. — En . . . én . . .

— Nem, nem igaz, hogy sajnálja. Ellenkezőleg, örül neki. Meg akarja nekem mutatni, hogy nem törődik velem egy cseppet sem . . . hogy elfelejtett . . .

— De igen, törődöm magával, mert ma is

Biharmegye közgyűlése.

Biharmegye törvényhatósága tegnap tartotta meg az évi nyári közgyűlését. A közgyűlés főtárgyát az új egészségügyi körök beosztása képezte. Az állandó választmány által elfogadott javaslat ellen ugyanis több község élt kifogással és ezek alapján az illetékes megyebizottsági tagok meg is tették észrevételeiket. Az időszaki jelentés kapcsán szóba került a kivándorlás s örvendetes tudomásul szolgál, hogy a jelentés csökkenést tüntet fel.

A közgyűlés lefolyásáról tudósításunk a következő:

Miskolczi Ferenc főispán pontban 9 órakor nyitotta meg a gyűlést, mely után az alispán időszaki jelentését terjesztette elő Keszthelyi Zoltán vármegyei főjegyző. A jelentés szerint a kivándorlás csökken, amennyiben az idén kevesebb utlevelet adott ki az alispáni hivatal, mint a múlt év hasonló időszakában.

Az igazoló választmány jelentette be ezután, hogy két megyebizottsági tag helye üresedett meg s ennek betöltése iránt a közgyűlés van hivatva a kellő intézkedéseket megtenni. Az egyik hely Fugyivásárhelyen, a másik Hosszupályiban üresedett meg. A két hely betöltésére a választások határidejét július 26-ára tűzik ki.

Ezután felolvassák Lukács László, mint ideiglenes kereskedelmi miniszter leiratát, melyben megbízatását tudatja a törvényhatósággal és egyidejűleg kéri a vármegye támogatását. A leiratot tudomásul vették és biztosítják a miniszternek a támogatásról.

Majd a számadások és költségvetésekre került a sor, melyeket kisebb nagyobb módosításokkal elfogadtak. A Tisza Kálmán-szobor alap számadásánál felolvasták Miskolczi Ferenc főispán ama javaslatát, hogy a vármegye a szobor felállítása iránt tegye meg a kellő lépéseket. A javaslatot egyhangulag elfogadják és a munkálatok foganatosítására dr. Miskolczi Ferenc főispán elnöklelte alatt a következő bizottságot választották meg: Fráter Barnabás, Fetszer Antal, dr. Márkus László, dr. Beáthy László, Bölönyi József, Telegdi József, Zathureczky István, Mangra Vazul, Rednik Gábor, Markovits Antal, Száhlender Károly, Tatár Zoltán, Pally Lajos, Varró Domokos, Nadányi Károly. A megválasztott bizottság fog tárgyalni a továbbiak felől.

szeretem — szolt most Jack halalos komoly-saggal.

— De én olyan senki vagyok a többi udvarlóhoz viszonyítva, hogy...

— Mindezt csak azért mondja, hogy bosszút álljon rajtam. Pedig az olyan gyáva dolog, egy leányon bosszút állni!

A fejét a divány párnájára hajtotta s úgy sirt tovább. Ez egészen új dolog volt Jack előtt s hebegve magyarázta, hogy ő mindig szerette, hogy soha sem fog mást szeretni, de...

Itt azonban Mabel félbeszakította.

— Mért nem hagy nekem is egy kis időt a közbeszólásra? Miért az a »de«?

— Bocsánatot kérek... én...

— Nos, Liddon ur, azt be kell ismernie, hogy nagyon nehézre teszi reám nézve a dolgot.

Es nem a hangja árulta el Liddon előtt az édes titkot, hanem a szemei.

Odarohant hozzá és megragadta a kezét:

— Mabel! Edes, drága! Igazán, igazán azt jelentené ez, hogy maga szeret engemet? Ez lehetetlen!

Mért volna lehetetlen, Jack? — kérdezte a leány szelid mosolylyal.

Mikor pedig néhány perc múlva a márkiné megtudta a dolgot, nagyon flegmatikusan szolt:

— Csinálhatott volna jobb házasságot is a lányom, — de csinálhatott volna rosszabbat is!

Henry Cresswell.

Az új egészségügyi körök beosztásánál több felszólalás történt. A javaslat szerint ötven kör és 21 községi orvos lesz Biharmegyében.

A berettyóújfalusi orvosi állásnál az előadó két községi orvosi állás létesítését javasolta.

Orley György azt kérte, hogy Magyarhomorogot Komádihoz csatolják, amit Cziffra Kálmán ellenezett.

Bérczy Imre a révi körorvosi állás székhelyét Barátkát javasolta. Hosszu vita után a barátkai és a berettyóújfalusi állásokra tett javaslatokat elfogadták, egyébként az állandó választmány indítványát fogadták el.

A jegyzők 35 éves szolgálati idő iránti kérelmét a közgyűlés teljesítette és elrendelte a szabályrendeletnek ily formában való reformját.

Kiemeljük még, hogy dr. Miskolczi Ferenc főispán Krec Ambrus belényesi és Martonffy Bogdán nagyváradai ügyvédek tb. főügyészekké nevezte ki, továbbá Hadházy Kálmán dr. nagyszalontai és Mangra Demeter nagyváradai ügyvédek tb. alügyészekké, végül Fráter Jenő közg. gyakornokot tb. aljegyzővé nevezte ki.

A törvényhatósági átiratok felett napirendre tért a közgyűlés és így Nagyváradnak az Osztrák Magyar Bank részvények vásárlása tárgyában tett javaslatát sem fogadták el, ugyszintén elutasították Apponyi Albert üdvözlése iránt tett javaslatot is.

Végül több községi ügy elintézésével az ülés 12 óra után véget ért.

A Zsilinszky-fiúk ügye az esküdtek előtt.

A békéscsabai tragédia.

Reggel félkilenckor nyitotta meg Gálbory József elnök a mai tárgyalást Jelen van báró Szentkeresztly Zsigmond nagyváradai táblaelnök is.

A véres gallér.

— Mielőtt a tanúkihallgatásokat folytatnám, — mondotta az elnök — Zsilinszky Endrétől akarok kérdezni valamit. Amikor ön botjával, amint mondotta, védekezésből Achimra ütött, vértzett aztán Achim?

Zsilinszky Endre: Nem.

Elnök: Dr. Vas azt vallotta, hogy Achim homlokáról csurgott a vér. (Felmutatják Achim véres gallérját és ingét. Achimné erre rosszul lett és kiment a teremből.) Őn azt mondja, dulakodtak és hogy önt lenyomta Achim az ágyra. Hogy van az, hogy ön még sem lett véres?

— Ugy látszik, csak lassan vértzett és nem csurgott.

Ekkor az elnök Achimnéét kéri be.

— Ön elmondotta férjének a halalos ágyon tett kijelentéseit. Hallotta ezeket valaki?

Achimné: Igen. Román Antal.

Az elnök elrendeli Román beidézését és kihallgatását.

Fekete csendőr vallomása.

Az elnök elrendelte a bizonyítás folytatását. Fekete csendőrt hallgatják ki először. Mint hatósági közeg, ő ment először Achim házába. nem látott semmi olyant, ami dulakodásra mutatott volna.

— Folyt a vér Achimról?

— Nem, csak lassan vértzett a homloka.

Elmondja ezután, hogy az öreg Viczián hozta elébe azt a botot, amelyet a vádlottak otthagytak. Az Achim botját nem látta.

A védő vádol.

Dr. Keppich Frigyes védő: Tudomásomra jutott, hogy Achim a csendőrséget állandóan pénzelte. Dr. Székely ügyvéd utján is adott pénzt a csendőröknek. Fejős egyszer egy ilyen kölcsönért nyugtát is adott. Ezért sok szolgálatot tettek a csendőrök Achimnak. Megtették neki a csendőrök azt is, hogy ha nyomozást indítottak ellene, előre értesítették, vagy a vallomási jegyzőkönyveket közölték vele. Biztos tudomásom van arról, hogy a Zsilinszkyék ről vitt vallomást nyolc oldalon lemásolta Fejős.

Elnök: Figyelmeztetem a védő urat, hogy hatósági személyek vádolása nem engedhető meg. Csúpan akkor tehet ilyen kijelentéseket, ha kezében bizonyítékok vannak.

Keppich védő kéri dr. Székely ügyvéd kihallgatását és azt, hogy a két csendőrt a bíróság ne eskettesse meg.

Az ügyész kéri a tanu megesketését.

Izgalmas jelenet.

A bíróság éppen elrendelte a csendőr megesketését és már mindenki felállott a teremben, amikor a csendőr így szólott:

— Még valami jelenteni valóm van. Mikor kocsin Csabáról átkisértük a Zsilinszky-fiukat Gyulára, én Zsilinszky Gáborral ültem egy kocsin. Ekkor utközben Zsilinszky Gábor azt mondta nekem, hogy ő és testvére mindenre el voltak készülve, a mikor Achimhoz mentek.

Zsilinszky Gábor: Tévedés, én csak azt mondtam, hogy el voltunk készülve, mert tartottunk attól, hogy Achim emberei megtámadnak minket.

A csendőr: Szabó Miklós csendőrmester is jelen volt a kocsin és ő is hallotta.

A bíróság elrendeli Szabó kihallgatását és addig Fekete megesketését is elhalasztja.

Juhász csendőr vallomása.

A következő tanu Juhász János csendőr. Zavarosan vall és a keresztkérdések többször ellenmondásba hozzák. Elmondja, hogy jelen volt, a mikor Fejős kihallgatta a fiukat Zsilinszkyék házában. Szerinte először Endrét hallgatták ki.

Az elnök kérdésére kiderült, hogy először Gábort hallgatták ki. Elmondta, hogy már szombaton este keresték Achimot és mikor nem találták, elhatározták, hogy vasárnap mennek hozzá. Achim azt mondta nekik, hogy kölykökkel nem állok szóba, erre Endre Achim fejére sujtott. Gábor pedig lött. A vallatásnál azt is mondta Endre, hogy el voltak készülve a legrosszabbra is.

Elnök: Mondta ezt csakugyan? Ugy emlékszem, hogy azt mondták, hogy mikor Achim futott, Gábor utána lött.

Elnök: Biztos ez?

A csendőr hosszas gondolkodás után azt feleli, hogy igen.

Elnök: Maga is kísért valakit Csabáról Gyulára? — Igen, én Endrével mentem egy kocsin. Velem volt Kőváry Mihály csendőr-kollégám is. — Beszéltek Endrével?

— Igen. Endre azt mondta, hogy ők el voltak készülve a legrosszabbra is.

Kenedi védő ellenzi a tanu megesketését. Az ügyész kéri a megesketést. A bíróság tanácskozássra vonult vissza és a tárgyalás meg-

nyitása után az elnök megkérdezi Fejős őrmestert, hogy mikor küldte el Juhászt a község-házára.

Fejős őrmester: A kihallgatás után.

A vádlottak a szembesítésnél valótlanságnak mondják a csendőr állításait. Az elnök ezután a már egyszer kihallgatott Vilim Istvánt kéri be, aki jelen volt a csendőri kihallgatásnál. Ő azt mondja, hogy Juhász csak egy percig volt jelen a kihallgatásnál és azután elköltözték.

Miután Peszkál Jenő is jelen volt a csendőri kihallgatásnál, a bíróság elrendeli Peszkál kihallgatását és azután dönt a tanu megesketéséről.

Dr Debreczeny Lajos szolgabíró

a következő tanu. Jelen volt, mikor a vádlottak jelentkeztek a főszolgabírónál.

Elnök: Izgatottak voltak a vádlottak?

— Igen. Hatósági védelmet kértek, mert tartottak attól, hogy Achim pártja inzultálni találná őket.

— A fegyvert ön vizsgálta meg, hogy hány golyó volt benne? — Négy golyó a tartányban, egy a csőben. — Achimot hogyan találta? — Agyban. Vallomást akart tenni, de csak ennyit mondott: »Berontottak azzal, hogy no most kutyá meghalsz és rögtön lövöldözni kezdtek.« Ennyit mondhatott csak, mert jöttek az orvosok és hordágyon kórházba vitték.

— Minő állapotban találta a szobát? — Szép rendes szoba volt. — Dulakodás nyomait látta? — Nem. — Az ágy fel volt vetve? — Igen, fel volt, az ágyat különösen megfigyeltem, de semmi dulakodásnak nyomát nem találtam. Az egész butorzat rendes helyzetben volt, a szekrény nem volt eltolva, a sárgára festett padlón pedig semmi olyan lábnyom, amely erőfeszítésre engedett volna következtetni.

— Látta Achim pálcáját? — Nem. — Az ebédlőt is megvizsgálta?

— Igen. Láttam, hogy az ajtó kifelé nyíló részén véres kézlenyomat van, az éjjeli szekrényen vércsepp látszott és az ajtó felé szintén vérynnyomok látszottak.

Lovagias ügy.

A következő tanu Osváth József polgáriskolai igazgató, akitől az elnök megkérdezi, hogy Staffel lapkiadó elmondotta-e neki az ismeretes nyilatkozatot.

— Igen. A tragédia előtti napon Staffel mondta, hogy Endre az ő jelenlétében ezt mondotta Achimnak: »Hagyjanak fel a támadásokkal, mert én huszártiszt vagyok és jól tudok löni, vágni.«

— Használta Staffel azt a kijelentést, hogy leszámolunk?

— Használta. En úgy kerültem a nyomdába, hogy Achim rámbizta a cikk korrigálását. Ezután elmondja, hogy a tárgyalás előtt való szombaton Fényes Samu Achim házában járt.

A védők kérdései után Fényes Samu erőlyesen tiltakozik az ellen, hogy mintha ő kitartotta volna a tanukat. Mikor a bíróság szünetet ad, Keppich Kenedivel kimegy az ajtón, mire Fényes felugrik és az igatottságtól sápadtan kiált Keppichre:

— Kikérem magamnak a gyanúsításokat! Szó szót követett, majdnem tettelegességre került a sor, végül is Keppich lovagias utra terelte az ügyet.

A lapvásár.

Szebenyei Ernőt hallgatták ki ezután. Jelen volt mikor Achim a csabai Friss Ujságot átvette.

Tárgyalás közben egyszerre felugrott Achim és dühösen így szólt:

— Nem kell, nem veszem meg a lapot,

majd elintézem másképp a dolgot. Nem bánom, ha becsuknak is, gondoskodtam a családomról.

Mikor meggyújtatták és lehiggadt, mégis megvette a lapot. Kijelentette, hogy csak adatok alapján ír és nem fél a sajtópörtől.

Zsilinszky Endre a tanuhoz: Nem mondta azt Achim, hogy neki most már ugyis mindegy ő az akasztófán fonia végezni?

— Nem emlékszem, ezt nem mondta.

Fényes Samu ellenzi Szebenyei megesketését. Kéri Ladányi kihallgatását, mert ő is jelen volt a vételnél.

Ezután Laurovits Ferenc tanárt, Perényi Péter közigazgatási gyakornokot és Debreczeny szolgabíró hallgatták ki a csabai viszonyokról.

Dr Zsilinszky Endre,

a vádlottak apja a következő tanu Először a békéscsabi viszonyokról hallgatja ki az elnök, majd Achimmal való ismeretségéről és szakításáról.

Zsilinszky Endre kihallgatása folyamán elmondja a református egyházban történeteket. Részletesen ismerteti a Budapesti Friss Ujságban megindított Achim elleni irányult hajsztát.

Végül megerősíti, hogy fiai állandóan fegyverrel jártak.

Tenkán Jenőt újból kihallgatják.

Fejős őrmesterrel megismételtetik vallomását.

Délután 3 órakor Szebenyei Istvánt hallgatják ki. A luteránus lelkész elmondja, hogy Achim állandóan üldözte.

Végül több lényegtelen tanut hallgatnak ki.

A tárgyalást holnap folytatják.

Oberwalder és Ladstädter

udvari kalapgyárosok
szalmakalap készítményei legkedvezőbben
REICHARD áruháza
czégnél kaphatók.

115 A

UJDONSÁGOK.

* A közegészségügyi bizottság ülése.

Nagyvárad város közegészségügyi bizottsága hétfőn, június 26-án délután 5 órakor a város-házán ülést tart. Hogy mit tárgyal ezen ülésén a közegészségügyi bizottság, nem hozták nyilvánosságra. Más városokban már foglalkoztak a közegészségügyi bizottságok a kolera elleni óvintézkedésekkel. Helyén való lenne, hogy a közegészségügyi bizottság rámutatna azokra a közegészségellenes állapotokra, amelyek Nagyvárad utcáin találhatók.

* **Aszfalt a sinek mellett.** Steller Antal budapesti mérnök ajánlatot tett Nagyvárad városának, hogy egy szabadalmát alkalmazza a város, természetesen kellő díjazás mellett. A szabadalom arról szól, hogy az aszfaltot miként lehet a villamos vasut sinei mellett alkalmazni. **Köszeghy** József városi főmérnök most adta be véleményes jelentését a szabadalomra vonatkozólag. A főmérnök a szabadalmat nem tartja megfelelőnek, mert szerinte csak a fakockák elhelyezése a sinek mellett, válik be. Hogy a Bémer-téren és a Rákóczi uton nem teljesen váltak be a fakockák, ennek az az oka, mert nagyon szorosan helyezték azokat el s mikor megnedvesedtek s megdagadtak, a kockák felpuffadtak. Ha azonban jól helyezik el a fakoc-

kákat, azok teljesen jók lesznek. Ezt az aszfaltot is el lehet mondani, ha jól csinálták volna, nem volna rossz.

* **A turisták köszönete.** A magyar turista egyesület nem rég Nagyváradon tartotta vándorgyűlését. Az egyesület elnöksége most megleghangu levélben mond köszönetet Nagyvárad városának, hogy az országból idesereglett turistákat oly szives fogadtatásban részesítették. Elragadtatással emlékeznek meg Nagyvárad fejlődéséről. Kérik a város jóindulatát a turisták iránt a jövőben is, hogy a turisták révén a város idegen forgalma is emelkedjék.

* **Hirdetések a Körözsparthalon.** Annak idején említettük, hogy három vállalkozó is ajánlatot tett a városnak: miszerint hajlandók bizonyos összeget fizetni, ha a város-ház mellett levő új Körözsparthalon hirdetési célokra felhasználhatják. Nagyvárad város tanácsa tegnap tárgyalta az ajánlatokat s azokat elutasította, azon indokok alapján, amelyekről mi is hangoztattunk az ajánlatok beérkezésekor. Nagyvárad városa ugyanis, nem azért áldoz 12000 koronát a partfal kidiszfizetésére, hogy a csinos díszítéseket »Tudja Ön már, hogy mi a Lysoform?« stb. ékes nyelvű hirdetésekkel csufítsa el.

* **Esküvő.** Fényes kettős esküvő volt tegnap este 6 órakor az oiaszi plebánia templomban. Városunk egyik régi uri családjának két leányát vezették egyszerre oltárhoz, hogy ott örök hűséget esküdjének. *Özv. Kelepecz* Lajosné birtokosnő nagyműveltségű leányainak, *Földának, Egely* Lajos városi közigazgatási gyakornok, *Annának* pedig *Gerinczy* Ferenc kir. mérnök Budapestről esküdött örök hűséget. Az esketési szertartást *Imrik* S. Zoltán plebános végezte. Este a Pannonia kistermében fényes lakoma volt, hol számos pohárköszöntő hangzott el az új párokra.

* **A 48-as honvédek özvegyeinek.** A belügyminiszter tegnap értesítette az alispánt, hogy *özv. Fehér* Sándorné és *özv. Erdőháti* Gáborné konyári, továbbá *özv. Kabai* Józsefné berettyóújfaui 48-as honvédek özvegyei részére nyugdíjképen évi 120—120 koronát utalványozott.

* **A város új építőmestere.** *Hlatky* Endre főispán most töltötte be a Nagyvárad városánál rendszeresített második építőmesterei állást, amennyiben *Orómi* Gyula eddigi szakdíjnyokot nevezte ki az építőmesterei állásra.

* **Remeterőlöv szétválasztása.** Az élesdi járásban Remeterőlöv község tudvalevőleg három kisebb községből áll, amelyek elég nagy távolságra fekszenek egymástól. A három község ujabban nem tudott megegyezni a legelőn és ezért elhatározták, hogy külön válnak és külön községet alkotnak. A szétválasztásra vonatkozólag az élesdi járás főszolgabírója tegnap tette meg véleményes jelentését, mely szerint a szétválasztás határozottan kárára volna a községeknek. A jelenlegi Remeterőlöv is a túl magas pótadók miatt alig képes fentartani magát, különválva pedig a végromlásnak tennék ki magukat. A főszolgabíró nem véleményezi a szétválasztást.

* **Közveszélyes hid.** A fugyi i Körözs-hid az idők folyamán oly rossz állapotba jutott, hogy a központi járás főszolgabírója betiltotta a lakosságnak az azon való közlekedést. Az emberek a rendelet folytán vagy Nagyváradra jönnek be, hogy keresztül mehessenek a Körözson, vagy Kisjenőbe kerülnék és ha a víz apadt, akkor keresztül gázolnak rajta. A türethetetlen állapotok miatt az ottani református lelkész panaszt adott be a belügyminiszterhez, aki jelentéstétel végett az alis-

pánhoz küldte be az ügyet. Az alispán a panasz tárgyát minden tekintetben valónak tette fel s egyidejűleg jelentette, hogy azt csak úgy lehetne megszüntetni, ha a jelenlegi hid helyett új vasbeton hidat készítenének. A lakosság elégedetlensége pedig onnan származik, hogy a volt képviselő Farkasházy Zsigmond megígérte a lakosoknak, hogy a hidépítéshez állami segínyt fognak kapni. Most hogy munkapárti képviselőt választottak, nem bíznak benne, hogy az állam segíteni fogja őket. A belügyminiszter az alispán jelentését tudomásul vette és egyidejűleg értesítette, hogy jelenleg nem áll módjában az ügyben intézkedni.

* Iparos ifjak műkedvelő előadása.

A nagyváradai ipartestületi ifjuság önképzőkörében ez évben ismét műkedvelő előadást szándékozik tartani a Szigligeti-színházban. A *Falrossza* népszínművet akarják két estén előadni s e célra kérik a városi tanácstól a Szigligeti-színház átengedését és pedig szeptember hó 2. és 3-ára, mikor az előadást tartják és augusztus 31-ére szeptember 1-re, mikor a főpróbákat szándékoznak tartani. A kérelem felett a városi tanács határoz.

* Élelmes üzletemberek.

Berkovics Mayer és Roth Mór nagyváradai ócskaárusok, ügylátszik élelmes üzletemberek. Beadványt intéztek Nagyvárad város tanácsához, amelyben kifejtik, hogy értesültek, miszerint Nagyvárad város levéltárát most selejtezik ki. Ajánlatot tesznek a városnak, hogy a kiselejtezett régi irásokat hajlandók métermázsánként egy koronájával megvásárolni. Azért nem ígérnek magasabb összeget, mert sok költségükbe kerül, míg valamelyik papírgyárba szállítják az ócskaságokat s így sem marad nekik semmi hasznuk a vállalkozásból. És még mondja valaki, hogy nincsenek ma önzetlen emberc; Berkovics és Roth minden haszon nélkül vállalkoznak, csak hogy a város megszabaduljon az ócska lomtól. Biz ez szép, szép, de higgye aki akarja.

* Halálos lovaglás.

Halálos szerencsétlenség érte Berettyószentmárton községben Kós Albert 15 éves fiút. Kós Albert a mezőről igyekezett hazafelé lóháton, de a ló utközben megbokrosodott, elragadt, s a szerencsétlen fiú leesett a vágató lóról. Azonnal segítségére siettek, de nem lehetett megmenteni, mert oly súlyos koponyatörést szenvedett, hogy másnap meghalt.

* Egy tyuk tragédiája.

Nem kis riadalom volt a napokban az egyik nagyobb körösi völgyi községben. A nagy fulkosást, lármát, lökdösődést és általános ijedelmet egy jámbor jérce, egy igénytelen hamuszürke kis állat okozta. Éppen vizsgálta az elemi iskolában, mikor az igazgató testes, jólelkű szakácsnéja nagy kézcsapkodással és jajveszékeléssel szakította meg az ünnepélyes eseményt, mely az udvaron is honolt a nagy vizsga miatt.

— Jaj Jézuskám, Jézuskám! A legkedvesebb tyukom, a legszelídebb állatom beleesett a kutba!

Persze általános mozgolódás lett bent a forró levegőjű tanteremben s a nyitott ablakokon kíváncsi nebuló szemek villantak ki. A hivatalos komolysággal ülő iskolaszék lázas gyorsasággal törtétt kifelé, azt gondolva, hogy legalább is ég a falu. Mikor aztán nagy nehezen kivették a már zokogó szakácsnőből, hogy miről van szó, hát hangos kacagásra nyílt a komoly testület komor ajka!

Egy fiatal legény mindjárt vállalkozott is, hogy lemege a megsiratott jószágért.

Az iskola érdemes és tekintélyes igazgatója figyelmeztette a fiúcsót:

— Vigyázz fiam Elek, mert mély a kut, hosszú az út, míg oda le érsz.

De hát ugyan kérem? Mikor ott a Katica és meg kell mutatni neki, hogy ki a legény a gáton, hát akkor ugyan hogy ne menne le a kut fenekére! Be is állt a vederbe s megkezdődött a leeresztés.

Egy ideig simán ment Elek lefelé. A kut 30

méter mély, s mikor már csak körülbelül tíz méter volt hátra, hogy leérjen, egyszerre könnyű lett a kerék az igazgató kezében! . . . Aztán egy borzalmas ordítás, egy hatalmas loccsanás és utána halálos csönd! . . . A legény sulya alatt elszakadt a lánc és belezuhant a kutba.

Képzeltető az általános pánik! Az igazgató ur rövid haját tépte, a gyerekek ijedten szaladtak vissza az iskolába s a méltóságos tantestület ifjai fürgeséggel rohant — köteléért.

Es nemsokára öblös visszhanggal szólt föl a legény; fölmerült a vízből és az oldaltéglátra állt. Le is eresztették érte a kötelet és általános csöndben húzták fölfelé a nap hőjét . . . Pár perc múlva vizesen, kicsit sápadtan, de azért mosolyogva lépett ki a kávból és hóna alatt szorongatta a fatális — tyukot. Persze dörgő eljenzés. És általános öröm közepette mi történik? Ugyan mi történhet? . . . Hát édes Istenem! Az történik, hogy a tyukocska elszégyelte magát, hogy ilyen ribilliót csinált és szép esüdesen — öngyilkos lett! Beleugrott — azaz helyesebben megint beleesett a kutba! . . . Persze, most már otthagyták. A legényvirtusnak is van határa. —p.

* Fülep Istvánt felmentették. Az apagyilkossággal vádolt Fülep Istvánt tegnap a belügyminiszter felmentette az Esztárban viselt anyakönyvvezetői tisztsége alól. *Miskolc*zy Ferenc dr főispán a felmentést tegnap körözte az alispánnal.

x A püspök-fürdői galamblovóverset után. A Püspök-fürdőben e hó 8-án megtartott galamblovó versenyen 9 díj közül 6 Ladányi József nagyváradai puskaműves mester fegyvereivel nyertett el és pedig 2 első díj, 2 második díj és 2 harmadik díjjal. Üzlet Nagyvárad Rákóczi-ut Moskovits palota. M. kir. lőporáruda, telefon 269.

x Néhaj főtisztelendő Makutz Ernő hteol. könyvtárát míg a készlet tart *olcsón* kiárusítom. Benkő A. könyvkeresk. Rákóczi-ut 10 sz.

FLEGMAN

grenadinjai
a legszebbek és legjobbak.

x Álmatlanság ellen a »Certus« a legjobb, mert nemcsak a poloskát, de a petéket is megöli. Angol készítmény 80 fillér. Kapható: az Ujvárosi drogueriában. 22

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

folyó év május 1-én helyezte át
míg az építkezés tart Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits házba, az Orsolya zárda templomával szemben.

Ifj. Rimanóczy Kálmán műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butorok darabok avagy egész lakásberendezések, iparművészi tervezések és költségtételek díjmentesen eszközöltetnek. Új szerkezetű service-asztalok mahagoni, palisander és citromfából. A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos képviselője, eredeti gyári árak mellett.

* Kiadó lakás a kamara épületében.

A kereskedelmi és iparkamara székházában egy 4 szoba, konyha s mellékhelyiségekből álló lakás a f. évi november 1-től kiadó.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimmel és az elegáns ruhákat szerelő úri közönséggel, hogy

a tavaszi és nyári szöveteim

megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyancsak az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János-utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálok.

x Tavaszi vásár. Tisztelettel értesítem a mi nagyközönséget, hogy a csillár és fémáru gyártást megkezdtem s ennél fogva raktáron levő csillár készletemet helyszűke miatt gyári áron, sőt normális elfogadható áron elárusítom. Régi csillárok átalakítása, galvanizálása, fémáruk rezezeése, nickelezése, butorvasalás, portáldiszek stilszerű készítése rajz és terv szerint. *Stern*, Bémer-tér, Telefon 556.

Törlesztéses kölcsön:

Feltételek:

Teljes árfolyam
5.65 annuitás.

LÁSZLÓ ERNŐ

bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévy-palota,
Eszredévi emlék tér sarok.

CZAPFALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, kerti butorok zománcozását és porcellán utánzat. Vidék megrendeléseket a legpontosabban készítek

Tisztelettel

358

Czapfalvi József.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk **ÓVÁRY TESTVÉREK**

cég alatt.

Kiváló Jóságú modern és izléses kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fenntartani. A legdivatosabb és legegyszerűbb...

cserep kályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelttel

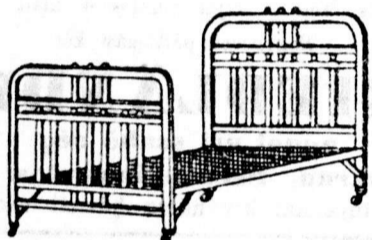
Ováry Testvérek kályhás iparosok

(Óváry Lajos utódai).

Csengeri-utca 27. szám.

x E hó 8-án megtartott galamblovó versenyen *Ladányi József* puskaműves fegyvereivel nyert tárgyak pár napig Rákóczi-ut Moskovits palota *Ladányi József* puskaműves kirakatában láthatók, aki ezen szép tárgyakat még eddig nem látta, ne mulassza el, hogy azokat meg ne nézze.

Vas és rézbutor

gyári raktári

Székényág 3 matraccal 19 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarmiss 5 korona

Gyermekág 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636.

Tanuló fizetéssel felvétetik.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök: Szókimondó asszonyosság. (Gál Gyula felléptével.)

Péntek: Vén bakkancsos és fia a huszár. (Gál Gyula utolsó fellépte.)

Sombat: A bor. (Csák Ica bemutatkozása Eszter.)

Elnémult harangok.

Jó egynéhány esztendeje nem láttuk már Nagyváradon az Elnémult harangokat, Rákosi Viktor és Malcsyai Dezső hazafias darabját. Talán ennek is van valami része benne, hogy egyszerre fellobbant megint a közönség színházba járó kedve s tegnap annyian gyűltek össze a színházban, amennyit már régen nem láttunk együtt. Főrésze azonban az est anyagi és erkölcsi sikerében egyaránt a színház kitűnő vendégének, Gál Gyulának van. Gál Gyula a nagyváradai közönségnek régi kedvence. Még abból az időből datálódik Nagyvárad lelkese-dése iránta, amikor a fabódében volt a muzsák nyári, szellős, de mindig telt szállása. Gál Gyula művészete azóta az ország első drámai színpadán csak nyert mélységben, kifejező erőben, eredetiségben.

Azok közé a művészek közé tartozik, akik soha sincsenek megelégedve az elért színvonalal, hanem komoly ambíciójuk egyre többre, egyre magasabbra sarkalja őket. Todorescu pópa szerepében minden kiváló sajátágait teljes erejükben ragyogtatta. Maszkja maga tökéletes. Mozdulatai természetbivék. Hanghordozásának minden árnyalata tökéletes kifejezője az érzéseknek. Csak az oláhos magyar kiejtés nem sikerült talán mindenben. Ha oláh születésű ember hibásan ejti ki a magyart, első sajátága, hogy a kettős mássalhangzókat egyszerűen, kettőzés nélkül ejti ki: elenség, kelemes. Ettől eltekintve azonban a kiejtés is meglepően sikerült. Ahogy pedig az érzéseket megjátszotta Gál, az a művészi tökély tapso kra ragadta az egész közönséget. Minden nagyobb jelenete után megújult a tüntetés s erre Gál Gyula teljesen rá is szolgált.

Igen jó partnerei akadtak a művésznek az itteni erőiben. *Tóth Elek* Simándy Pálja egyszerűségével nagyon jó ellentéte volt Todorescunak. Eppen úgy csak dicsérettel kell megemlékeznünk *Etsy* Emilia finom izléssel kidolgozott Flóricájáról. Hunyady József, *Kassay*, *Kabos*, *Pogány Janka*, *Angyal Ilka*, *Szentgyörgyi Márta*, *Gózon Gyula* szintén minden igyekezetükkel rajta voltak, hogy az előadás összbenyomása ne maradjon el a mellett a hatás mellett, a melyet Gál Gyula alakítása gyakorolt. S hogy az egész előadásról általában elismeréssel nyilatkozunk, az minden szereplőnek érdeme. Mindössze több próbára lett volna szükség. Az egésznek a menete lehetett volna itt-ott gyorsabb.

SPORT.

Ügetőversenyek Nagyváradon. A biharmegyei ügetőverseny egyesület pénteken június 23-án és vasárnap, június 25-én Nagyváradon ügetőversenyt rendez. A versenyintézőség a következő: *Bárczay Sándor*, *Dercsényi Ferenc*, gróf *Keglevich Gyula*, id. gróf *Lónyay Gábor*, *Miskolczy Ferenc*, *Telegdy József*, gróf *Tisza István*; pályabírák *Csanády Jenő*, *Markovits Manó*, *Nadányi Miklós*, *Pallay Lajos*, *Szabadhegyi Ernő*; cébiró *Klobusiczky Béla*, időmérő *Meskó Boldizsár*; indítók *Bartos Elemér*, *Fráter Emil*, *Markovits Kálmán*, *Telegdy László*; totalisateur *Kelemen Kálmán*; versenytitkár *Weissenbacher Aladár*; egyleti titkár *Weingartner Andor*; pályorvos dr. *Verzár István*; állatorvos *Ottomósi Sándor*. Hét verseny lesz: 1. Bihari díj; 2. Nagyvárad díj; 3. Bihari díj II, 4. Egyesületi díj; 5. Bihari díj III, 6. Budapesti díj; 7. Bihari díj IV. Majd minden versenyre 6-7 nevezés van. A versenyterre szóló belépő jegyek *Láng József* könyvkereskedésében továbbá *Kis Dávid* és társa cég Rákóczi-uti üzletében a mai naptól előre váltathatók.

TANÜGY.

Kath. tanítók kongresszusa. A magyarországi katolikus tanítók *Zichy Gyula* gr. pécsi püspök, elnök vezetése alatt Budapesten július 4. és 5-én a Szent István-Társulat palotájában tartják IV. nagygyűlést, melyen a megüvölt beszédet *Zichy Gyula* gróf püspök, védő elnök tartja s *Giesswein Sándor* dr., *Ember Károly*, *Millner Antal*, *Nevelés Gyula* dr., *Kóródy Miklós*, *Szöke Sándor*, *Angyal Pál* dr., *Óveges Kálmán* és *Acsey Antal* tartanak előadásokat. Ezzel kapcsolatban lesz egyházmegyei főtanfelügyelők értekezlete, továbbá a népoktatási szakosztály tart üléseket, amelyen *Szuszai Antal*, *Hegedűs János*, *Barabás György*,

Róvó Lajos, *Péter János* dr., *Eben Mihály* dr., *Wohlmuth Ernő*, *Friedreich István*, *Számbo-rovszky Rezső*, *Horváth Ignác*, *Kolossváry Mihály*, *Becker Vilmos* dr., *Pzabó János*, *Piller György*. Tanítóképzőintézeti szakosztály ülésén *Kováts Gyula* dr., *Jósvay Gábor*, *A* nőnevelési szakosztály ülésén özv. *Báthory Nándorné*, *Farkas Edith*, *Keményfy K. Dánie*, — a kisdudóvási szakosztály ülésén *Jakab Béla*. Végül az Országos Katolikus Tanítói Segélyalap árvaházi bizottságának gyűlésén *Walter Gyula* dr és *Kincs István* tartanak előadást. A nagygyűlés ideje alatt tanszerkiállítás. Egy székeslővárosi mintaberendezési népiskola megtekintése. Az Országos Tanszermuzeum megtekintése. A nagygyűlés után tanulmányi kirándulások: 1. Kassa és a Magas-Táttra; 2. Balaton környéke; 3. az Alduna vannak tervbe véve.

NYILTTÉR.

REISZ MIKSA butorgyára

Nagyvárad,

Rákóczi-út 14.

szám alatt

(„APOLLÓ” mellett).

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szápadlás nélkül is készít **kitűnő hirt**

nevű

Fogműtermében

Özv. **Dr. Deákné**

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

TÁVIRATOK.

Az indemnitás a pénzügyi bizottságban.

Budapest, június 21.

(Saj. tud.) Ma délután a pénzügyi bizottságban tárgyalás alá vették az indemnitás javaslatát. A javaslatot elfogadták.

Véres kardpárbaj.

Déva, június 21.

(Saj. tud.) *Culai Lajos* ügyvéd és *Sándor Sándor* hírlapíró között ma egy

hirlapirói polemia miatt véres kardpárbaj volt. A párbajban Culai igen súlyosan sérült. Arcán és mellén mély vágást kapott, állapota veszélyes.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapest

Határidők zarálat:

Apr lisi buza (1912)	— — —	12.—
Októberi buza	— — —	11.90
Októberi rozs	— — —	9.43
Októberi zab	— — —	8.20
Májusi tengeri (1912)	— — —	6.48
Juliusi tengeri	— — —	7.—
Augusztusi tengeri	— — —	7.24
Augusztusi repce	— — —	14.—

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— — —	824.—
Osztrák hitelrészvény	— — —	645.—
Jelzálogbank	— — —	486.—
Leszámitoló és pénzváltó	— — —	569.—
Salgótarjáni kőszén	— — —	659.—
Osztrák államvasut részvény	— — —	754.—
Közúti vasut	— — —	766 50
Rimamurányi vasmű	— — —	682.—
Városi vasut	— — —	389.—
Beocsini cement	— — —	—
Magyar bank és keresk. r. t.	— — —	740 50

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Új lisztüzlet a Bémer-téren!

A mélyen tisztelt közönség kényelmére a Léderer és Kálmán-féle szeszgyár és gőzmalom részvénytársaság műmalma Sz. János-u. 2. sz. a. (Bémer-tér sarok) városi fióküzletet nyitott, hol a legjobb minőségű fehér és kenyérlisztet, rizs és száraz főzeléket, valamint korpát és takarmánylisztet hoz jutányos árak és szolid kiszolgálás mellett forgalomba. Tiszteletteljesen:

Márkely János.

**MEGELŐZOTT
MOSKOVITS
ANATOMIAI CIPŐGYÁR**

NAGYVÁRAD
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ.
Bémer-tér, (Bazár épület.)

**A Nagyszebeni
Általános Takarékpénztár**

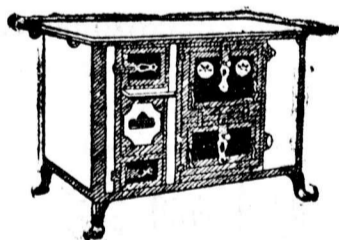
Előnyös amortizációs kölcsönöket nyújt és konvertál házakra, földekre és építkezési célokra, előzetes költség nélkül. Készséggel szolgál felvilágosítással:

Breitenstein Frigyes,
Nagyvárad, Keskeny-utca 13. sz.
Telefon: 1054.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszműlakatos ipartelepéhez
NAGYVÁRAD, Percses-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegáruk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Újdonság. Szekrényág.

Szabadalom bejelentve.

Kis lakásokban nélkülözhetetlen. Különböző alakban és kivitelben készen kaphatók. Mint gyermekágy (nagyobbaknak is), íróasztal, festőállvány és ruhaszekrény 40 kor.-tól feljebb. Vételkényszer nélkül megtekinthető

HERCZEGH

műasztalosnál.

Szalárdi-utca 17. szám. 261

Mivel külföldön és Amerikában több éven át dolgoztam butor és különleges munkákat szakszerűen készítetek. Rajz, költségvetés s szakvélemény díjtalanul.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Rákóczi-ut 5 szám, Veiszlovits-ház.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfinomító	38 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 » francia szájviz	25 »	1 tégely Margit crém	40 »	1 Gillette utánzatu borotva készülék	1 » 50 »
1 » száj szagtalanító	50 »	1 » Diana crém	65 »	1 valódi serte hajkefe	70 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »	1 drb Dianna szappan	65 »	1 dublé bajuszkefe	20 »
8 » Thymol »	20 »	1 dob Lickner puder	38 »	1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 » Stomatín	20 »	1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »	1 körömkéfe	05 »
1 » tégely Odontin togpaszt	55 »	1 üveg amerikai peitrol	50 »	1 surolókefe óriási	20 »
1 drb Odontin betét	35 »	1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »	1 surolókefe kisehb	10 »
1 üveg Picavan	98 »	1 fekete champos	12 »	12 drb Royal angol cipő crém	96 »
1 üveg Bay Rum	35 »	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »	1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » Jera violette brillantin	80 »	3 drb francia ibolya szappan	50 »	1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » francia brillantin	15, 22, 35 »	1 » Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 »	1 » Jurigatem Zománc	30 »
1 » folyékony brillantin	50 »	1 » » Speick szappan	28 »	1 mtr vörös gumicső	60 »
1 » valódi dió olaj	15 »	1 » Windsor szappan	38 »	Egynegyed Ko Brunz watta	35 »
1 » » kivonat	75 »	1 tubus kaloderma	28 »		
1 drb bajuszkötő	15, 20 35 »	1 » Beloderma kézfinomító	20 »		
		1 üvegtégely tejcrém	20 »		

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

TATRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárokát és cementipari gépeket.

Biharvámegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.
Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

Jégszekrények

nagy választékban

Fagylaltgépek

Ltr.	1	2	3	4
Kor.	10.-	12.50	14.50	17.-

Vajkőpülőgépek

Ltr.	1	2	3
Kor.	3.60	4.80	5.60

Kerti vasbutorok állandó nagy választékban.
Modern konyhaberendezések zománcos és Alumínium edényekből.

Telefon 390.

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyvárad.

Nagyvárad város**VILLAMOS MŰVE**

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenemű izzólámpa különlegességek, fényképező-lámpák ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok,**ívlámpák**

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Állandóan raktáron tartuok

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

A Bihar megyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámítol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyószámlákra és földbirtokokra. 161

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a

„NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérlelője.